

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

01.02.2024

Vår referanse

2023/6121

Deres dato:

Deres referanse

Målselv kommune
Mellombygdeveien 216
9321 MOEN

Telefonnummer til saksbehandler
Lars Smeland, 78950403

Målselv kommune - Málattuomi suohkan – Innspill til varsel om oppstart for kommuneplanens arealdel

Vi viser til varsel om oppstart av arbeidet med kommuneplanens arealdel for Målselv kommune - Málattuomi suohkan datert 20.06.2023, og til vår uttalelse til planprogrammet datert 08.09.2023. I denne uttalelsen gir vi øvrige innspill til innholdet i planen og planarbeidet. Høringsfristen for dette er 01.02.2024.

Kommunen har som mål at rulleringen av kommuneplanens arealdel skal sikre en langsiktig og strategisk arealdisponering i tråd med føringene i den nye samfunnsdelen, gjeldende nasjonale mål, samt krav i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter.

Statsforvalterens rolle

Statsforvalteren skal bidra til at kommunale planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen barn og unges interesser, friluftsliv og folkehelse, gravplasser, klima- og miljøtemaer, landbruk, reindrift og samfunnssikkerhet.

Vi skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innenfor våre ansvarsområder, blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens (pbl.) krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet. Vi anbefaler bruk av veilederne som er tilgjengelige på [Planlegging.no](https://www.planlegging.no).

Statsforvalterens innspill

Merknader til nasjonale og vesentlige regionale interesser i planarbeidet

Statlige forventninger og FNs bærekraftsmål

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Dette krever felles innsats fra alle deler av samfunnet. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-27 skal gi retningen for den kommunale planleggingen og formidler de viktigste prioriteringene til regjeringen i perioden. Hovedmålet er at

planleggingen skal fremme en bærekraftig utvikling, og regjeringen har bestemt at FNs bærekraftsmål skal ligge til grunn for planleggingen.

I kommuneplanens arealdel som er en overordnet plan, mener statsforvalteren det er særlig viktig at Målselv kommune - Måletvuomi suohkan fokuserer på følgende bærekraftsmål, der planleggingen kan ha stor betydning:

- mål 10 – mindre ulikhet
- mål 11 – bærekraftige byer og tettsteder
- mål 12 - ansvarlig forbruk og produksjon
- mål 13 – stoppe klimaendringene
- mål 15 – ivareta livet på land

Dette er de bærekraftsmålene der Norge har størst utfordringer, jf. de nasjonale forventningene, eller der innsatsen vår kan ha global betydning. Det er vist til de aktuelle bærekraftsmålene under de enkelte ansvarsområdene våre nedenfor.

Vurdering av eksisterende utbyggingsområder (bærekraftsmål 11, 12, 13 og 15)

Som ledd i arbeidet med arealdelen må kommunen vurdere om områder som allerede er avsatt til framtidig bebyggelse, skal beholdes som utbyggingsområder, eller om de bør utgå, jf. de nasjonale forventningene punkt 47. Endringer i areal- og miljøpolitikken, arealbruksendringer i primærnæringene, eller ny kunnskap om naturmangfold, naturfarer o.l. kan tilsi at områder for bebyggelse bør tas ut av den reviderte planen. Vi viser til vedlegg 1 i veilederen [Arealregnskap i kommuneplan](#). Der vises det hvordan boligbehov kan kartlegges og omsettes i bærekraftig arealbruk. Vi viser også til metodikken for arealnøytralitet, slik bl.a. Nordre Follo kommune har lagt til grunn i sin arealforvaltning.

Klimagassutslipp (bærekraftsmål 13 og 15)

Norge har forpliktet seg til å redusere de nasjonale klimagassutslippene med 55 % innen 2030, og innen 2050 skal Norge være et lavutslippssamfunn. For å nå dette målet, kreves felles innsats fra alle deler av samfunnet. Et konkret tiltak er å sikre karbonrike arealer i arbeidet med arealdelen, jf. de nasjonale forventningene punkt 48. Myr er særlig viktig, fordi denne naturtypen både hindrer klimagassutslipp, bevarer truede arter og gjør samfunnet mer robust mot klimaendringer. Se for øvrig omtale av bestemmelser nedenfor.

Nybygging står for 70% av utslippene fra bygg- og eiendomssektoren i Norge. Det ligger derfor store muligheter for å redusere klimagassutslippene gjennom bevisst planlegging og prosjektering. Vi oppfordrer Målselv kommune - Måletvuomi suohkan til å benytte de mulighetene som ligger i bevisst planlegging, samt å gi bestemmelser og retningslinjer til kommuneplanens arealdel, som reduserer klimagassutslippene. Vi anbefaler at følgende veiledere og eksempler benyttes i dette arbeidet:

- Viken fylkeskommune har utarbeidet en tilnærmet fullstendig og oversiktlig veileder om klimahensyn i planleggingen, jf. [Veileder Viken](#)
- Oslo kommune har i sitt forslag til ny kommuneplanens arealdel (2023) arbeidet særlig med klimahensyn: [Kommuneplanens arealdel - forslag til bestemmelser Oslo kommune](#)
- Bergen kommune har utarbeidet en nyttig veileder om klimagassberegninger, jf. [Veileder Bergen](#)
- Oslo kommune har utarbeidet en veileder om klimakriterier i reguleringsplaner, jf. [Veileder Oslo](#).
- Det er nyttig informasjon om klimagassutslipp fra bygg og eiendom hos Grønn byggallianse [her](#).

Statsforvalteren anbefaler at lavest mulig klimagassutslipp samlet sett blir et grunnleggende prinsipp i arbeidet med arealdelen.

I planprogrammet har kommunen sagt at «Nye boliger skal (...) lokaliseres slik at de styrker de fem tettstedene» og «hovedvekta av boliger legges nær viktige tjenester som skole og barnehage for å minimere behovet for bruk av bil.» Dette er svært positivt og i tråd med de statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Samtidig er det i tråd med de nasjonale forventningene punkt 19 at kommunen i arbeidet med arealdelen vil «gjøre en vurdering om hvor det kan og bør fortettes for å skape attraktive bomiljø og lokalsamfunn».

Naturmangfold (bærekraftsmål 15)

Tap av natur er en av de grunnleggende krisene verden står overfor, og å stanse tap av artsmangfold er en vesentlig del av bærekraftsmål 15. Norge har undertegnet [Naturavtalen](#) som er en konkretisering av bærekraftsmål 15. Hovedmålene for avtalen er at naturmangfold skal bli brukt og forvaltet på en bærekraftig måte, at arealene med naturlige økosystemer økes betydelig innen 2050, at utryddelsen av kjente truede arter forårsaket av mennesker stanses, og at bestandene av naturlig hjemmehørende, ville arter økes til sunne og robuste nivåer. Arealbruken og -forvaltningen i Målselv kommune - Mátatvuomi suohkan spiller derfor en rolle globalt. I arbeidet med arealdelen bør alle utbyggingsområder vurderes strengt, og planbeskrivelsen bør drøfte om arealnøytralitet kan være et mål for arealforvaltningen i kommunen.

Økosystemtilnærming

For å ivareta målene med naturavtalen og sikre velfungerende økosystemer i Målselv- Mátatvuopmi, anbefaler vi at kommunen tar en *økosystemtilnærming* i utredningsarbeidet. Det innebærer å vurdere hvilke *økologiske funksjoner* landskapselementene rundt eksisterende og aktuelle utbyggingsområder i kommunen har (eks. dalfører, elver m/kantvegetasjon, strandsonen, sammenhengende skogsområder, større myrområder osv.). Det er svært viktig å sikre eksisterende landskapsøkologiske sammenhenger (grønn infrastruktur) eller sammenhengende vannsystemer (blå infrastruktur) og unngå at naturområder fragmenteres, eller punkteres.

Kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold

Store arealer langs Målselva ble kartlagt for naturtyper i 2019 og 2020, jf. naturbase.no. Kunnskapsgrunnlaget er derfor oppdatert for områdene som inngår i denne kartleggingen. Dersom det legges ut utbyggingsområder utenfor dette området, kreves det naturtypekartlegging på siste plannivå. Om noen arealer utenfor områdene som er kartlagt, skal kunne bygges ut direkte på bakgrunn av arealdelen, kreves det derfor naturtypekartlegginger som del av konsekvensutredningene. Ev. kartlegginger skal gjøres etter Miljødirektoratets instruks, jf. Miljødirektoratets håndbok M-1941.

Naturmangfoldet i Målselv- Mátatvuopmi:

Målselv kommune - Mátatvuomi suohkan har mange naturvernområder og noen av disse består av, eller er knyttet til rikmyrer, meandere og sårbare våtmarkssystemer rundt Målselva. Vi ber om at kommunen ikke planlegger for virksomhet i randsonen av verneområdene som kan virke inn på verneverdiene, jf. naturmangfoldloven § 49. Naturrestatene [Stormyra](#), [Langmyra](#) og [Ringmyra](#), er spesielt utsatte for dreneringstiltak i tilknytning til elveløp, samt avrenning og ulike typer forurensning.

For øvrig har Målselv- Mátatvuopmi et rikt naturmangfold som kommunen må sikre gjennom arealdelen. Vi viser til naturbase.no, og vil særskilt nevne forekomsten av den prioriterte arten elfenbenslav, som må ivaretas i tråd med [Forskrift om elfenbenslav som prioritert art](#). Vi gjør samtidig oppmerksom på at det i naturbase.no nylig er lagt inn nye data for naturmangfold av nasjonal og

vesentlig regional verdi. Det gjelder skogkartlegging (fuktskog, se Skogsmark - NIN), viktige naturtyper (DN-håndbok 13, 2011) og en forekomst av den freda og sterkt trua arten sibirnattfiol (EN), som ikke har vært registrert tidligere.

Målselv- Mátlatvuopmi har også mange forekomster av sensitive arter. Virkningene av endret arealbruk på sensitive arter må konsekvensutredes som et eget tema. Denne delen av konsekvensutredningen må være unntatt offentligheten, jf. Offentleglova § 24 og Miljødirektoratets veileder M606/2016.

Geologisk mangfold inngår i naturmangfoldet. Storskogmoen er en viktig fluvialdominert deltaflate der ev. behov for utvidelse av Rognmoen grustak, R4 i plankartet, må vurderes mot de geologiske verneverdiene gjennom arbeidet med arealdelen, jf. håndbok M-1941.

Vannmiljø

Vannforskriften setter rammen for forvaltning av vann i Norge, og de nasjonale forventningene vektlegger i punkt 53, 55 og 59 at vann- og vassdragsmiljø skal ivaretas og sikres i planleggingen. Vannforekomstene i Målselv kommune - Mátlatvuomi suohkan inngår i den regionale vannforvaltningsplanen, der miljømålet for vannforekomstene er fastsatt. Arealplanleggingen skal legge til rette for at de vedtatte miljømålene nås.

Dersom det i arealdelen åpnes for arealbruk som kan påvirke miljøtilstanden i noen vannforekomster, må dette konsekvensutredes. Plandokumentene må beskrive hvordan vannmiljøet i den aktuelle vannforekomsten skal ivaretas, og hvordan planlagte tiltak vil innvirke på måloppnåelsen. Om nødvendig, må det gjøres vurderinger etter vannforskriftens § 12. Vannforskriftens § 12 vil komme til anvendelse dersom planen fører til at miljømål for en eller flere vannforekomster ikke vil bli nådd ved gjennomføring av planen. I Miljødirektoratets håndbok M-1941 er det veiledning om hvordan vannmiljø skal vurderes i overordnet plan. Kunnskapsgrunnlaget om vannmiljø framgår av [Vann-nett](#).

Kantvegetasjonen langs vassdrag (bærekraftsmål 6 og 14)

Kantvegetasjonen har en viktig funksjon for naturmangfoldet i og langs vassdragene. I den eksisterende arealdelen har Målselv kommune - Mátlatvuomi suohkan fastsatt at bredden på det naturlige vegetasjonsbeltet langs vassdragene i kommunen skal være minimum 10 m, jf. planbestemmelse § 7.1.2. Samtidig er det fastsatt at hogst og skogskjøtsel i 30-metersbeltet langs vassdrag må avklares med kommunens skogbruksavdeling. Dette er gode bestemmelser som vi ber kommunen videreføre i den nye arealdelen. Langs Målselva anbefaler vi imidlertid at bredden på vegetasjonsbeltet økes og fastsettes til 20 m, med unntak av de områdene som allerede er oppdyrket. Vi anbefaler samtidig at kommunen gir en bestemmelse om at nydyrking ikke tillates innenfor aktsomhetsområdene for flom.

Det er også bra at kommunen har differensierte byggegrenser mot vann og vassdrag, jf. planbestemmelse § 7.1.1. Disse byggegrensene bør videreføres i den nye arealdelen, men vi oppfordrer kommunen til å vurdere om den nedre byggegrensa bør økes til 25 m for øvrige vassdrag og vann, for både å ivareta naturmangfold, og som sikkerhet mot ekstremnedbør.

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at inngrep i vassdrag, også små bekker, krever tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, jf. [Statsforvalterens søknadsskjema](#). Dette er ikke godt nok kjent i fylket vårt. Vi anbefaler derfor at dette presiseres i en egen retningslinje til planbestemmelsene. Se for øvrig det som står under tittelen *Naturfare* nedenfor.

Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8 til 12

Vi minner om naturmangfoldlovens krav i § 7 om å synliggjøre vurderingene etter naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 i besluttede vedtak. Kunnskapen om naturmangfoldet i kommunen bør framskaffes tidlig i prosessen, og vurderingene etter naturmangfoldloven ligge til grunn for utvelgelsen av utbyggingsområder. Vurderingene må framgå av plandokumentene ved offentlig ettersyn. Se mer informasjon i Klima- og miljødepartementets veileder T-1554 B *Naturmangfoldloven kapittel II Almennelige bestemmelser om bærekraftig bruk*.

Hensynssone bevaring naturmiljø

Vi anbefaler at kommunen avsetter viktige områder for naturmangfold og karbonrike arealer som hensynssone H560, bevaring naturmiljø, jf. pbl § 11-8 c). Dette inkluderer foreslåtte naturvernområder, områder med kartlagte naturtyper av nasjonal og regional verdi, verdifulle kulturlandskap, geologisk arv-steder, økologiske funksjonsområder for freda, sensitive, trua og sårbare arter, samt myrer, våtmarker og enkelte skogområder. Vi anbefaler samtidig at det gis en retningslinje til denne hensynssonen som ivaretar det viktige naturmangfoldet i behandlingen av søknader om landbruksveger, jf. lovkommentaren til pbl § 11-8 c) siste avsnitt.

Karbonrike arealer og områder med viktige naturverdier bør ikke inkluderes i arealformål som åpner for bebyggelse.

Landbruk (bærekraftsmål 2 og 12)

Målselv kommune – Målatvuomi suohkan er en svært viktig landbrukskommune og har i planprogrammet sagt at kommunen ønsker «å sikre viktige arealer til landbruk (...) slik at gårdsbruk i drift opprettholdes og kan utvikles samt at skogbruk (...) ivaretas.» Dette er positivt og i tråd med regjeringas mål om at jordvern skal være et overordnet hensyn i arealforvaltningen. I den nye jordvernstrategien er det satt som mål at omdisponeringen av dyrka mark ikke skal overstige 2000 dekar pr år. Dette er også nedfelt i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging i punkt 68. Vi viser også til det nye brevet [Matjord og arealplanlegging i kommunane](#) fra landbruks- og matministeren og kommunal- og distriktsministeren til kommunestyrepolitikerne.

Vi minner om at framtidige klimaendringer og behovet for matvareberedskap gjør at alt dyrka og dyrkbart areal er svært verdifullt, og at det må ivaretas for framtida. Vi viser til nærmere informasjon på miljødirektoratets hjemmeside, jf. [Klimapåvirkning av jordbruk](#).

For å ivareta kommunens sentrale driftsarealer for jordbruk, skogbruk og utmarksbeite, anbefaler vi at kommunen i denne revisjonen av arealdelen identifiserer og kartfester landbrukets kjerneområder. Områdene markeres i plankartet med hensynssone landbruk, H510, jf. pbl § 11-8 c). Vi anbefaler også at kommunen fastsetter et jordvernmål, som f.eks en ambisjon om at minst mulig jordbruksareal skal omdisponeres til utbygging. Dette jordvernmålet bør tallfeste maksimal årlig omdisponering av jordbruksareal etter KOSTRA – statistikken. Dersom dyrka eller dyrkbar mark planlegges tatt i bruk til utbyggingsformål, må virkningene for landbruket konsekvensutredes.

Reindrift (bærekraftsmål 2, 8 og 12)

Arealene i Målselv kommune – Målatvuomi suohkan er viktige for reindriftnæringa, og reindriftsarealene må sikres gjennom arealdelen, jf. punkt 40 i de nasjonale forventningene. Vi anbefaler at særverdiområdene til næringa, dvs. flyttleier, oppsamlingsområder, vinterbeiter og kalvingsland markeres i plankartet med hensynssone reindrift, H520, jf. pbl § 11-8 c).

Som følge av forventede klimaendringer, vil alle reindriftsområder bli viktigere i framtida. Dette skyldes at reindriftsnæringa må ha større fleksibilitet, for å kunne møte de store variasjonene i klima som ventes. Framtidige klimaendringer kan også presse fram behov for nye flytt- og trekkleier, og endre bruken av beitene. Vi viser til nærmere informasjon på Miljødirektoratets hjemmeside, jf. [Klimatilpasning reindrift](#).

For å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og kvalitetssikre informasjonen om særverdiområdene og framtidige endringer for næringa, kreves dialog med de berørte reindistriktene/samebyene. Vi gjør oppmerksom på at samiske interesser, bl.a. reindriftsinteressene, må bli involvert i planarbeidet i tråd med de alminnelige reglene om medvirkning i plan- og bygningslovens § 5-1. Samtidig har kommunen plikt til å konsultere samiske interesser i saken, jf. samelovens kap. 4. Dette framgår også av punkt 9 i de nasjonale forventningene.

Statsforvalteren anbefaler at konsultasjonene formelt startes i forbindelse med varsel om planoppstart, for at partene skal ha «*reell mulighet til å oppnå enighet om beslutningen*» (sameloven § 4-6, 2.ledd). Departementet er gitt ut en [veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser](#). Denne veilederen gir nærmere informasjon om hvordan konsultasjoner skal gjennomføres, i hvilke saker kommunen har konsultasjonsplikt og hva som kan være følgene av at konsultasjonsplikten ikke overholdes.

CRPD/universell utforming (bærekraftsmål 10)

Regjeringen har et mål om at samfunnet vårt skal være likestilt. Alle skal kunne delta, bidra og leve frie, selvstendige liv. FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal bidra til å motvirke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. CRPD skal iverksettes i alle Norges kommuner innen 2025. Dette er en vesentlig del av bærekraftsmål 10, *mindre ulikhet*, og universell utforming av bygg og anlegg bidrar til å nå dette målet.

Planbeskrivelsen må gjøre rede for hvordan universell utforming er ivaretatt i planforslaget. Vi registrerer at Målselv kommune - Målatvuomi suohkan i sin gjeldende arealdel stiller krav til vurdering av universell utforming i reguleringsplaner (vedlegg 2), og at denne bestemmelsen også gjelder bygge- og delingssaker. Dette er svært positivt. Vi anbefaler likevel at kommunen innarbeider en mer konkret bestemmelse i den nye arealdelen, f.eks. følgende: *«I alle søknader om rammetillatelse skal det gjøres rede for hvordan universell utforming er ivaretatt. Redegjørelsen skal følges opp av en kotesatt utomhusplan»*. En slik bestemmelse øker bevisstheten om universell utforming og sikrer at hensynet til universell utforming blir nærmere vurdert i søknadsfasen.

Vi minner om at ev. avvik fra kravet om universell utforming må dokumenteres og ev. avbøtende tiltak beskrives i søknad som sendes kommunen for godkjenning, jf. TEK kap. 12. Vi ber om at dette presiseres i en retningslinje til planbestemmelsene om universell utforming, f.eks. slik: *«Avvik kan godkjennes der hovedregelen medfører urimelige kostnader eller ulemper i form av dårlig estetisk utforming eller uheldig terrengtilpasning. Tilsvarende gjelder for søknadspliktige tiltak.* (KPA for lbestad kommune) Vi ber for øvrig om at planbestemmelse § 5.2 *Friområder og lekeplasser* videreføres. Bestemmelsen sier at *«Det skal for hele eller deler av arealene sikres universell utforming.»*.

Sosial boligpolitikk (bærekraftsmål 10 og 11)

Det er et uttalt nasjonalt mål at alle skal bo trygt og godt. Samtidig er det et mål å utjevne sosiale helseforskjeller ved å hindre segregering. Planbestemmelse § 1.4.1 i den gjeldende arealdelen til Målselv kommune - Målatvuomi suohkan har et ledd med en bestemmelse etter pbl § 11-9 punkt 5

om boligsosiale tiltak. Vi ber om at denne bestemmelsen videreføres. Samtidig bør det ved regulering av nye boligområder stilles krav til andelen universelt utformede boliger, jf. samme paragraf i pbl.

Barn og unge (bærekraftsmål 10 og 11)

De rikspolitiske retningslinjene for å styrke barn og unges interesser i planleggingen, skal legges til grunn for planarbeidet. Barn og unge er satsingsområde for Statsforvalteren, og vi ber om at det i planprosessen særskilt vurderes hvordan barn og unges interesser kan ivaretas. Det innebærer at barn og unge involveres i planprosessen, og at planforslaget beskriver konsekvensene for barn og unge.

Planbestemmelse § 5.2 *Friområder og lekeplasser* i den eksisterende arealdelen har gode bestemmelser som sikrer tilstrekkelig lekeareal for barn ved regulering av utbyggingsområder, og at kvaliteten på områdene er god. Vi anbefaler også en bestemmelse som sikrer at oppvekstvilkårene for ungdom gis særskilt oppmerksomhet i reguleringssaker.

Samfunnssikkerhet (bærekraftsmål 11 og 13)

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunens helhetlige ROS-analyse skal legges til grunn for arbeidet med arealdelen. Denne ROS-analysen ble sist vedtatt i 2017. Den er derfor gått ut på dato, jf. krav til ny vurdering/revidering hvert 4. år.

ROS-analysen for kommuneplanens arealdel skal utarbeides i tråd med veilederen *Samfunnssikkerhet i kommunenes arealplanlegging (2017)*. Vi gjør oppmerksom på at veilederen i tillegg til sjekklister sier at det skal gjøres analyser av konkrete, sannsynlige hendelser, jf. kap 4.4 og vedlegg 1 i veilederen.

De statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning sier at «*Kommuneplanens arealdel må brukes aktivt for å oppnå en samlet arealdisponering som ivaretar hensynet til et klima i endring.*» Det er mer informasjon om emnet på Miljødirektoratets hjemmeside, jf. [Samfunnssikkerhet og beredskap - klimatilpasning](#).

Storulykkevirksomheter

I Målselv kommune - Målatvuomi suohkan er det en eksisterende storulykkevirksomhet. I arbeidet med kommuneplanens arealdel må det avsettes hensynssone, H_350, rundt virksomheten. Vi viser til veilederen fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om sikkerheten rundt storulykkevirksomheter, jf. [Veileder om sikkerheten rundt storulykkevirksomheter](#).

Virksomhetene har plikt til å utrede behovet for arealmessige begrensninger rundt eget anlegg i sin risikovurdering, og gjøre informasjonen tilgjengelig for arealplanmyndigheten. Dersom kommunen ikke allerede har nødvendig informasjon for etablering av hensynssoner i plankartet, kan dette mao. etterspørres hos den aktuelle virksomheten.

Dersom kommunen ønsker å avsette arealer for framtidige storulykkevirksomheter i kommuneplanens arealdel, må kommunen innarbeide representative hensynssoner og nødvendige bestemmelser i arealdelen, jf. veilederen vist til ovenfor.

Kommunen har tilgang til oversikt over alle anlegg med farlig stoff og eksplosiver som er meldt inn til DSB ved innlogging i FAST: <https://fast.dsb.no>. FAST gir informasjon om hvilke anlegg som er omfattet av storulykkeforskriften.

Naturfare

Målselv kommune – Målatvuomi suohkan er bevisst ansvaret for å ivareta sikkerheten mot naturfare. Det kommer tydelig fram gjennom bestemmelsene til den gjeldende arealdelen og i planprogrammet for rulleringen av arealdelen. De eksisterende bestemmelsene er gode for de naturfarene som omfattes. Vi ber imidlertid kommunen vurdere om klimaendringene gjør at hensynssonene bør utvides. Samtidig må faren for jord- og flomskred, samt overvann vurderes. Vi viser til NVEs uttalelse ved varsel om oppstart for detaljer om dette.

Havnivåstigning

For å tilpasse samfunnet til havnivåstigning, anbefaler vi at kommunen fastsetter byggehøyde og -grense mot sjø i tråd med tabell 2 i veilederen [Havnivåstigning og stormflo](#) utgitt av DSB (Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap).

Vi gjør oppmerksom på at det kommer nye tall for havnivåendring og stormflo i løpet av januar 2024, og datasettet i geonorge.no vil bli oppdatert med nye tall og anbefalinger for bruk i kommunal planlegging i februar/mars 2024. Dataene inneholder ikke informasjon om bølgepåvirkning, som kan gi økt erosjon. Dette er derfor noe kommunen selv må legge til grunn i ROS-analysen på bakgrunn av kjent informasjon om dagens bølgehøyder. Rapportene som foreligger, tyder på at det ikke blir høyere bølger som følge av klimaendringene. Kommunen kan derfor legge dagens bølgehøyder til grunn på toppen av havnivåstigningen.

Strandsoneforvaltning (Bærekraftsmål 14 og 15)

Pbl § 1-8 har et generelt forbud mot andre tiltak enn fasadeendringer i 100-metersbeltet i strandsonen. Hensikten med dette forbudet er å ivareta allmennhetens interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen. Dersom det skal kunne bygges nærmere sjøen enn 100 m, må det fastsettes en annen byggegrense i planen.

Planbestemmelse § 7.2.1 100-metersbeltet langs sjø i den gjeldende arealdelen har en generell bestemmelse om at «*Det settes en byggegrense på 100 m med unntak der offentlig veg er lokalisert nærmere. Der er offentlig veg byggegrense.*» Det er ikke mulig å gi en slik generell bestemmelse. Ved fastsetting av byggegrense nærmere sjø enn 100 meter må strandsonens betydning for landskap, naturmiljø og friluftsliv være vurdert og dokumentert. Byggegrensen må vurderes konkret for hvert enkelt utbyggingsområde og gå tydelig fram av plankartet, bestemmelsene og planbeskrivelsen. Som følge av de framtidige klimaendringene, må byggegrensen fastsettes i tråd med DSBs veileder, jf. ovenfor under *Samfunnssikkerhet*.

Landskap (Bærekraftsmål 15)

Norge har ratifisert Landskapskonvensjonen og er forpliktet til å «*bevare og opprettholde viktige og karakteristiske trekk i et landskap når det er berettiget ut fra dets natur- og kulturminneverdi, som følge av dets naturlige utforming og/eller menneskers aktivitet.*» jf. artikkel 1 d). Ny arealbruk må vurderes opp mot karakteristiske landskapstrekk og tydeliggjøres under samla virkninger i konsekvensanalysen.

Målselvdalen er registrert som et kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse, jf. rapporten [Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Troms](#). Vi anbefaler at kommunen markerer dette landskapet med hensynssone bevaring kulturmiljø og fastsetter retningslinjer for forvaltningen av området. Vi viser for øvrig til [Nasjonalt referansesystem for landskap](#) og veilederen [Kulturlandskap i arealplanlegging](#).

Friluftsliv og folkehelse (bærekraftsmål 3, 10 og 11)

Gjennom arealplanleggingen skal Målselv kommune – Mátlatvuomi suohkan fremme folkehelse, forebygge levekårsutfordringer og utjevne sosiale forskjeller. Det innebærer at folkehelse skal integreres i arbeidet med arealdelen. Det er særlig viktig å sikre grøntområder, turdrag og gjennomgående turløyper i tettstedene, gjerne gjennom bruk av arealformålet *grønnstruktur*, eller hensynssoner for friluftsliv.

Vi anbefaler også at kommunen vurderer om det er behov for å legge ut areal til utfartsparkering i tilknytning til mye brukte friluftsliv- og utfartsområder.

Gravplasser

Gravplasser skal holdes i hevd og forvaltes med den orden og verdighet som deres egenart tilsier. Kommunen skal sørge for at det er tilstrekkelig areal til gravplass og skal sette av slikt areal i kommuneplanens arealdel.

Generelle føringer for arealplanen:

- Arealer til ny gravplass, eller utvidelse av eksisterende gravplass, bør også omfatte en buffersone mellom gravplassarealet og nabobebyggelsen.
- Gravplass skal skjermes mot støy i samsvar med gjeldende retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging.
- Ingen kan ha veirett over gravplass, det kan heller ikke være noen former for luftstrekk.
- Ved avsetning av nytt gravplassareal, må det undersøkes om grunnforholdene gjør arealet egnet for gravlegging.
- Gravplasser inngår ofte i et område med fredet/listeført kirke eller andre verneverdige kulturminner, kulturmiljøer og landskap, og skal derfor ofte markeres som hensynssone.
- Det er hensiktsmessig å benytte arealformålet *grav- og urnelund* for gravplasser. De er i praksis vanskelig å benytte eller omregulere til andre formål.

Se også gravplassloven, [gravplassforskriften](#), [Rundskriv Q-06/2020 Forvaltning av kirke, gravplass og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø](#) og [Gravplassveilederen](#).

Forurensning (bærekraftsmål 11 og 12)

Områder med grunnforurensning

I Målselv kommune - Mátlatvuomi suohkan er det registrert mange områder med grunnforurensning. Statsforvalteren anbefaler at disse områdene markeres på plankartet med hensynssone, jf. plan- og bygningsloven § 11-8 tredje ledd bokstav a.

Håndtering av forurensa masser skjer ikke daglig. Vi anbefaler derfor at følgende retningslinje tas inn i planen: *Dersom det skal gjennomføres terrenginngrep i forurenset grunn, eller grunn som er antatt forurenset, må arbeidene gjennomføres i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 2. Terrenginngrep innebærer bl.a. graving, planering og utfylling.*

Vi ber samtidig kommunen ta inn en retningslinje i bestemmelsene som opplyser om at nyetableringer og rehabilitering av kunstgressbaner med gummigranulat skal utformes i tråd med de nye kravene i forurensningsforskriften kap. 23A *Utforming og drift av idrettsbaner der det brukes plastholdig løst fyllmateriale.*

Håndtering av ikke-forurensede jord- og steinmasser

Jord- og steinmasser er en ressurs som bør utnyttes. Vi ber derfor kommunen vurdere å gi en bestemmelse som stiller krav om gjenvinning av slike masser i reguleringsplaner og ved gjennomføring av tiltak. Det innebærer at det må settes av areal til mellomlagring, sortering og eventuell behandling av overskuddsmasser som ventes å oppstå. Vi viser til følgende informasjon fra Miljødirektoratet:

[Disponering av jord og stein som ikke er forurenset](#)

[Tverrsektorielt prosjekt om disponering av jord og stein som ikke er forurenset](#)

Støy

Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, er kommunens viktigste verktøy for håndtering av støy i plansaker. Retningslinjens kapittel 3 tar for seg hvilke oppgaver som hører hjemme på de ulike plannivåene.

Kommunen skal inkludere støysoner i kommuneplanen på en egnet måte, jf. pkt 3.1 i retningslinjen. Støydata/kart innhentes fra eier av støyende anlegg og virksomheter. Dette kan for eksempel gjelde Statens vegvesen for statlige og fylkeskommunale veier, Forsvarsbygg for skytebaner og skyte- og øvingsfelt, Avinor for flyplasser, støyende industri m.v.

Dersom kommunen ønsker å bevare stille områder bør også disse synliggjøres og markeres med hensynssone. Støysonekart skal følge kommuneplanen på høring, og bør også gjøres digitalt tilgjengelig. Om det er tvil om et areal er egnet til støyfølsomt bruksformål, skal dette avklares på kommuneplannivå.

Luftforurensning

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520) er en statlig anbefaling om hvordan luftkvalitet bør håndteres i kommunens arealplanlegging. Hensikten med retningslinjen er å forebygge negative helseeffekter av luftforurensning gjennom god arealplanlegging. Vi ber Målselv kommune - Målatvuomi suohkan vurdere om luftkvalitet bør gis særskilt oppmerksomhet i arbeidet med arealdelen.

Bestemmelser til arealdelen (bærekraftsmål 16)

Spredd utbygging i LNFR-områder

Målselv kommune - Målatvuomi suohkan har mye spredt bebyggelse, og kommunen har i planprogrammet sagt at «*Bygging i LNFR-områder betinger en begrunnet dispensasjonssøknad.*» Nybygging av boliger i LNFR-områder gjennom dispensasjon er uheldig, og vi anbefaler at kommunen setter av enkelte nye områder til spredt utbygging i medhold av pbl § 11-7 nr 5 b. Kommunen må da ha avklart omfang og lokalisering av utbyggingen gjennom å definere antall enheter og hvilke lokaliseringskriterier som skal gjelde ved søknad om utbygging. Det er avgjørende at sektorinteressene landbruk, reindrift, friluftsliv, natur og miljø, samt sikkerheten mot naturfare, er detaljutredet og avklart. Vi viser til veilederen [Planlegging for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse](#).

Fortetting

Områder som kan fortettes i tråd med prinsippene i SPR-BATP, kan settes av som byggeområder med plankrav, eller med bestemmelser i hht. pbl § 11-10. Dette siste alternativet gir mulighet for byggesaksbehandling direkte på grunnlag av KPA. Dette krever imidlertid at områdene er detaljutredet i arealdelen, og at alle interesser er avklart.

Hindre drenering av myr

Vi anbefaler at kommunen fastsetter en minimumsavstand mellom drenerende tiltak og myr. Denne avstanden bør være minimum 20 m, for å ivareta en overgangs- og buffersone mellom myrområder og ev. tiltak.

Samordning og høringsfrist

Som nevnt i vår uttalelse til planprogrammet, skal planen behandles etter rutine for «*Samordning av statlige innsigelser til kommunale planer etter plan- og bygningsloven*». Regionale statsetater skal ha sin uttalelse klar, og oversendt den til Statsforvalteren, senest to uker før høringsfristen går ut. Disse to ukene skal Statsforvalteren bruke til å samordne uttalelser og ev. avskjære innsigelser etter drøftinger med de berørte sektormyndighetene. Vi erfarer at 6 ukers høringsfrist er for kort tid for en så omfattende plan som kommuneplanens arealdel. Vi ber kommunen vurdere en lengre høringsperiode enn minstekravet i plan- og bygningsloven og anbefaler en høringsfrist på minst 10 uker.

Merknadene og kommentarene ovenfor er ikke uttømmende, og Statsforvalteren kan fremme ytterligere synspunkter til planen på et senere tidspunkt.

Statsforvalteren ser fram til videre kontakt med Målselv kommune - Målatvuomi suohkan i arbeidet med arealdelen. Vi er tilgjengelige for spørsmål og drøftinger, om kommunen ser behov for det.

Med hilsen

Hans Kristian Rønningen (e.f.)
leder for planseksjonen

Lars Smeland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Midt-Troms plankontor v/ Marit Vorren	Postboks 150	2061	GARDERMOEN
Avinor AS	Postboks 3021 Lade	7441	TRONDHEIM
Direktoratet for mineralforvaltning	Postboks 2014	3103	TØNSBERG
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap			
Fiskeridirektoratet region Nord	Postboks 185	5804	BERGEN
	Sentrum		
Forsvarsbygg	Postboks 405	0103	OSLO
	Sentrum		
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091	0301	OSLO
	Majorstua		

Mauken / Tromsdalen reinbeitedistrikt v/ Johan Anders Oskal			
Hjerttind, Altevatn og Fagerfjell reinbeitedistrikt v/ Ante Johan Oska	Andsvatnveien 561	9310	SØRREISA
Könkäma sameby v/ Nils Vasara-Hammare	Kuttainen 2560	98016	Karesuando
Lainiovuoma sameby v/ Aslat Simma	Idivuoma 2392	98016	Karesuando
Saarivuoma sameby v/ Per Anders Nutti	Box 145	98014	Övre Soppero
Nord-Senja og Dividalen reinbeitedistrikt v/ Per Mathis Skum	Bukkemoveien 281	9372	GIBOSTAD
Sametinget - Sámediggi	Àvjobárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Statens vegvesen	Postboks 1010, Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9276	TROMSØ